

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL ATISISAKYMO NAGRINĖTI PRAŠYMĄ NR. 1A-146/2020

2020 m. rugsėjo 9 d. Nr. KT164-A-S151/2020

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Gedimino Mesonio, Vyto Miliaus, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, Dainiaus Žalimo,

sekretoriaujant Vaivai Matuizaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvaustė pareiškėjo [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-146/2020.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Pareiškėjas prašo ištirti, ar:

– Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 straipsnio 1, 2 dalims neprieštarauja Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas (toliau – ANK) tiek, kiek jame, pasak pareiškėjo, nenustatyta teismo teisė ir pareiga konkrečioje administracinio nusižengimo byloje spręsti administracinio akto teisėtumo klausimą bylą nagrinėjančiam teismui arba kreiptis į administracinį teismą;

– konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštarauja ANK 12 straipsnio 1 dalis tiek, kiek joje nustatytame veikų, galinčių būti pripažintomis mažai pavojingomis, sąraše nėra nurodyta ANK 417 straipsnio 2 dalis;

– Konstitucijos 31 straipsnio 4 daliai neprieštarauja Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio (2018 m. gegužės 10 d. redakcija) 49 dalis tiek, kiek joje, pasak pareiškėjo, neapibrėžta, ar pėsčiųjų perėjos ribas žyminčios linijos yra perėjos dalis, šio straipsnio 78, 79 dalys tiek, kiek jose, pasak pareiškėjo, neapibrėžta, kokia transporto priemonės padėtis kelio ruožo atžvilgiu yra sustojimas ir stovėjimas tame ruože.

2. Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Palangos miesto policijos

komisariato 2019 m. rugpjūčio 14 d. nutarimu pareiškėjui paskirta administracinė nuobauda už ANK 417 straipsnio „Kelio ženklų, žmonių vežimo reikalavimų nesilaikymas ar kitas Kelių eismo taisyklių pažeidimas“ 2 dalyje numatyto administracinio nusižengimo padarymą, t. y. už tai, kad jis, pasistatęs automobilį, paliko jį stovėti pėsčiųjų perėjoje. Pareiškėjas kreipėsi į Plungės apylinkės teismą dėl minėto nutarimo panaikinimo. Plungės apylinkės teismas 2019 m. spalio 21 d. nutartimi pareiškėjo skundą atmetė ir Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Palangos miesto policijos komisariato 2019 m. rugpjūčio 14 d. nutarimą paliko nepakeistą.

Klaipėdos apygardos teismas 2019 m. gruodžio 17 d. nutartimi pareiškėjo apeliacinį skundą atmetė ir minėtą Plungės apylinkės teismo 2019 m. spalio 21 d. nutartį paliko nepakeistą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2020 m. kovo 30 d. nutartimi atsisakė priimti pareiškėjo prašymą atnaujinti administracinio nusižengimo bylą.

3. Pareiškėjo prašymas Konstituciniam Teismui pateiktas 2020 m. liepos 30 d.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

4. Pagal Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalį (2019 m. kovo 21 d. redakcija) kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones; šios teisės įgyvendinimo tvarką nustato Konstitucinio Teismo įstatymas.

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalyje nustatyta, kad asmuo turi teisę paduoti Konstituciniam Teismui prašymą ištirti įstatymų ar kitų Seimo priimtų aktų, Respublikos Prezidento aktų, Vyriausybės aktų atitikties Konstitucijai arba įstatymams, jeigu: 1) tų aktų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir 2) šis asmuo pasinaudojo visomis įstatymuose nustatytomis savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonėmis, įskaitant teisę kreiptis į teismą, ir, išnaudojus visas įstatymuose numatytas teismo sprendimo apskundimo galimybes, yra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas, ir 3) nuo šios dalies 2 punkte nurodyto teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos nepraėjo daugiau kaip keturi mėnesiai.

5. Kaip minėta, pareiškėjas prašo ištirti, ar Konstitucijai neprieštarauja ANK tiek, kiek jame, pasak pareiškėjo, nenustatyta teismo teisė ir pareiga konkrečioje administracinio nusižengimo byloje spręsti administracinio akto teisėtumo klausimą bylą nagrinėjančiam teismui arba kreiptis į administracinį teismą.

5.1. Pareiškėjas šią savo prašymo dalį iš esmės grindžia tuo, kad jo byloje aktualus pėsčiųjų perėjos paženklinimas yra administracinis aktas, kuris neatitiko Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro patvirtintų Kelių horizontaliojo ženklinimo taisyklių. Tačiau, pasak pareiškėjo, šio aspekto

teismai nenagrinėjo, nurodę, kad tai yra administracinio teismo kompetencija. Toks teismo aiškinimas, kaip nurodo pareiškėjas, reiškia, kad jam buvo perkelta įrodinėjimo našta ir į administracinį teismą jis turi kreiptis savo iniciatyva. Pareiškėjo nuomone, taip pažeidžiama konstitucinė teisė į nekaltumo prezumpciją.

5.2. Pažymėtina, jog Plungės apylinkės teismas, įvertinęs byloje surinktus duomenis, 2019 m. spalio 21 d. nutartyje konstatavo, kad pareiškėjo automobilis stovėjo pėsčiųjų perėjoje, taip pat pažymėjo, jog vien tai, kad pėsčiųjų perėjos ženklavimas neatitiko susisiekimo ministro patvirtintų taisyklių, nėra pagrindas asmeniui, turinčiam aukštąjį teisinį išsilavinimą, vairuotojo stažą, nesuprasti akivaizdaus ženklavimo – tiek perėjos ribomis, tiek kelio ženklais, tiek šviesoforu. Klaipėdos apygardos teismas 2019 m. gruodžio 17 d. nutartyje taip pat pritarė, jog vien tai, kad pėsčiųjų perėjos linija sudaryta iš stačiakampių, kurie, pareiškėjo vertinimu, neatitinka nustatytų reikalavimų, šiuo atveju nepašalina pareiškėjo atsakomybės. Klaipėdos apygardos teismas, be kita ko, pažymėjo, kad bendrosios kompetencijos teismas neprivalo įrodinėti pėsčiųjų perėjos suprojektavimo pagrįstumo ir teisėtumo, kad aukštesnysis teismas vertina, ar buvo laikytasi Kelių eismo taisyklių, tačiau neanalizuoja norminių teisės aktų, nustatančių kelio ženklavimą, pagrįstumo ir jų pagrindu atlikto gatvės žymėjimo, kadangi tai yra administracinių teismų kompetencija.

5.3. Pareiškėjo prašymo kontekste pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (2016 m. birželio 2 d. redakcija) (toliau – ABTĮ) 112 straipsnio 1 dalį kreiptis į administracinį teismą prašydami ištirti, ar norminis administracinis aktas (ar jo dalis) atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį teisės aktą, turi teisę *inter alia* bendrosios kompetencijos ir specializuoti teismai. Pagal ABTĮ 114 straipsnio 1 dalį bendrosios kompetencijos ar specializuotas teismas turi teisę sustabdyti bylos nagrinėjimą ir nutartimi kreiptis į administracinį teismą prašydamas patikrinti, ar konkretus norminis administracinis aktas (ar jo dalis), kuris turėtų būti taikomas nagrinėjamoje byloje, atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį teisės aktą.

Pažymėtina ir tai, kad Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, jog iš minėtų ABTĮ nuostatų išplaukia administracinių teismų įgaliojimai tirti žemesnės nei įstatymai, kiti Seimo priimti aktai, Respublikos Prezidento aktai ir Vyriausybės aktai galios teisės aktų atitiktį Konstitucijai ir įstatymams. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs ir tai, kad pagal Konstituciją negalimos tokios teisinės situacijos, kai nebūtų įmanoma teisme patikrinti, ar Konstitucijai ir įstatymams neprieštarauja tie teisės aktai (jų dalys), kurių atitikties Konstitucijai kontrolė Konstitucijoje nėra priskirta Konstitucinio Teismo jurisdikcijai, *inter alia* ministrų išleisti teisės aktai, kiti žemesnės galios poįstatyminiai teisės aktai, taip pat vietos savivaldybių institucijų išleisti teisės aktai (*inter alia* 2005 m. rugsėjo 20 d. sprendimas, 2006 m. kovo 28 d. nutarimas).

5.4. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad, priešingai nei nurodo pareiškėjas, bendrosios kompetencijos teismui, nagrinėjančiam administracinio nusižengimo bylą, yra suteikta teisė kreiptis

į administracinį teismą dėl bendrosios kompetencijos teismo nagrinėjamoje byloje taikomo norminio administracinio akto (ar jo dalies) atitikties įstatymams ar Vyriausybės norminiams teisės aktams. Vadinasi, pareiškėjo prašyme ištirti ANK tiek, kiek jo nurodyta, atitiktį Konstitucijai nėra tyrimo dalyko.

5.5. Konstitucinis Teismas ne kartą yra pažymėjęs, jog tai, kad prašyme nėra tyrimo dalyko, reiškia, kad prašymas yra nežinybingas Konstituciniam Teismui (*inter alia* 2020 m. balandžio 1 d. sprendimas Nr. KT63-A-S58/2020, 2020 m. balandžio 15 d. sprendimas Nr. KT75-A-S70/2020, 2020 m. rugpjūčio 27 d. sprendimas Nr. KT149-A-S138/2020).

5.6. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 2 punktą Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitiktį Konstitucijai, jeigu prašymo nagrinėjimas yra nežinybingas Konstituciniam Teismui.

5.7. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas atsisakyti priimti nagrinėti šią pareiškėjo prašymo dalį.

6. Pareiškėjas taip pat prašo įvertinti, ar konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštarauja ANK 12 straipsnio 1 dalis tiek, kiek joje nustatytame veikų, galinčių būti pripažintomis mažai pavojingomis, sąraše nėra nurodyta ANK 417 straipsnio 2 dalis.

6.1. Pažymėtina, kad Plungės apylinkės teismas 2019 m. spalio 21 d. nutartimi ir Klaipėdos apygardos teismas 2019 m. gruodžio 17 d. nutartimi sprendė dėl pareiškėjui skirtos administracinės nuobaudos už ANK 417 straipsnio 2 dalyje numatyto pažeidimo padarymą – už transporto priemonės palikimą stovėti pėsčiųjų perėjoje – teisėtumo ir pagrįstumo. Šiose teismų nutartyse pareiškėjo padarytos veikos, turinčios administracinio nusižengimo požymių, vertinimo kaip mažai pavojingos veikos klausimas nebuvo sprendžiamas, todėl pareiškėjo ginčijama ANK 12 straipsnio 1 dalis jo nurodytu aspektu nebuvo taikyta. Taigi pareiškėjo ginčijamo teisinio reguliavimo pagrindu nebuvo priimta tokio sprendimo, kuriuo galėjo būti pažeistos pareiškėjo konstitucinės teisės ar laisvės.

6.2. Kaip ne kartą yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje (2019 m. kovo 21 d. redakcija) nurodytas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Konstitucijai ir (ar) įstatymams neprieštarauja tik tokie Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti aktai, kurių pagrindu priimtas sprendimas galėjo pažeisti šio asmens konstitucines teises ar laisves; pagal Konstituciją minėtas asmuo neturi teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu nebuvo priimta tokio sprendimo (*inter alia* 2019 m. gruodžio 18 d. sprendimas Nr. KT87-A-S72/2019, 2020 m. gegužės 6 d. sprendimas Nr. KT88-A-S83/2020, 2020 m. rugpjūčio 28 d. sprendimas Nr. KT151-A-S140/2020).

6.3. Vadinasi, pagal Konstituciją pareiškėjas neturi teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl ANK 12 straipsnio 1 dalies tiek, kiek jo nurodyta, atitikties konstituciniam teisinės valstybės

principui.

6.4. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 1 punktą Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitiktį Konstitucijai, jeigu prašymas paduotas institucijos ar asmens, neturinčių teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą.

6.5. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas atsisakyti priimti nagrinėti šią pareiškėjo prašymo dalį.

7. Pareiškėjas taip pat prašo ištirti, ar Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio (2018 m. gegužės 10 d. redakcija) 49 dalis tiek, kiek joje, pasak pareiškėjo, neapibrėžta, ar pėsčiųjų perėjos ribas žyminčios linijos yra perėjos dalis, šio straipsnio 78, 79 dalys tiek, kiek jose neapibrėžta, kokia transporto priemonės padėtis kelio ruožo atžvilgiu yra sustojimas ir stovėjimas tame ruože, neprieštarauja Konstitucijos 31 straipsnio 4 daliai.

7.1. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog pagal Konstituciją ir Konstitucinio Teismo įstatymą, be kitų sąlygų, Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje (2019 m. kovo 21 d. redakcija) nurodyto asmens teisė kreiptis į Konstitucinį Teismą turi būti įgyvendinta per Konstitucinio Teismo įstatyme nustatytą terminą, kuris yra susietas su galutinio ir neskundžiamo teismo sprendimo įsiteisėjimo diena (*inter alia* 2020 m. sausio 16 d. sprendimas Nr. KT6-A-S6/2020, 2020 m. vasario 12 d. sprendimas Nr. KT27-A-S25/2020, 2020 m. balandžio 8 d. sprendimas Nr. KT66-A-S61/2020).

7.2. Pareiškėjas prašyme nurodo, kad Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalies 3 punkte nustatytas keturių mėnesių prašymo pateikimo Konstituciniam Teismui terminas turėtų būti skaičiuojamas nuo 2020 m. kovo 30 d. priimtos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutarties, kuria buvo atsisakyta priimti pareiškėjo prašymą atnaujinti administracinio nusižengimo bylą.

7.3. Šiame kontekste pažymėtina, kad pagal ANK 646 straipsnio 1 dalį (2016 m. birželio 23 d. redakcija) apeliacinis skundas dėl pirmosios instancijos teismo nutarimo (nutarties) administracinio nusižengimo byloje paduodamas apygardos teismui per nutarimą (nutartį) administracinio nusižengimo byloje priėmusį apylinkės teismą. Apeliacinis skundas gali būti paduotas per dvidešimt kalendorinių dienų nuo pirmosios instancijos teismo nutarimo (nutarties) administracinio nusižengimo byloje kopijos (nuorašo) išsiuntimo ar išdavimo dienos (ANK 646 straipsnio 2 dalis). Pagal ANK 654 straipsnį apygardos teismo, išnagrinėjusio bylą dėl apeliacinio skundo, nutarimai ir nutartys įsiteisėja jų paskelbimo dieną.

7.4. Kaip minėta, pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalies 2 punktą Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje (2019 m. kovo 21 d. redakcija) nurodytas asmuo prieš kreipdamasis į Konstitucinį Teismą turi būti pasinaudojęs visomis įstatymuose nustatytomis savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonėmis, įskaitant teisę kreiptis į teismą, ir, išnaudojus visas įstatymuose numatytas teismo sprendimo apskundimo galimybes, turi būti

priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas.

Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, jog Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalies 2 punktas negali būti aiškinamas kaip reikalaujantis, kad, priėmus galutinį ir neskundžiamą teismo sprendimą byloje, asmuo, prieš kreipdamasis į Konstitucinį Teismą, būtų pasinaudojęs proceso atnaujinimo galimybe (2020 m. liepos 9 d. sprendimas Nr. KT119-A-S110/2020).

7.5. Šiame kontekste pažymėtina, kad, kaip matyti iš pareiškėjo prašymo, jis visas bendrąsias (įprastas) savo konstitucinių teisių ir laisvių teisinės gynybos priemones išnaudojo 2019 m. gruodžio 17 d., kai išnagrinėjus administracinio nusižengimo bylą apeliacine tvarka buvo priimta ir įsiteisėjo Klaipėdos apygardos teismo galutinė ir neskundžiama nutartis, o ne tada, kai pasinaudojus išimtinio administracinio nusižengimo bylos atnaujinimo institutu buvo priimta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 30 d. nutartis netenkinti pareiškėjo prašymo atnaujinti administracinio nusižengimo bylą.

7.6. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjo prašyme nurodyta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 30 d. nutartis, priimta išnagrinėjus pareiškėjo prašymą atnaujinti administracinio nusižengimo bylą, nelaikytina Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalies 2 punkte nurodytu galutiniu ir neskundžiamu sprendimu, todėl nevertintina sprendžiant pareiškėjo prašymo priėmimo klausimą.

7.7. Pažymėtina, kad pareiškėjas prašymą Konstituciniam Teismui pateikė 2020 m. liepos 30 d., o galutinė ir neskundžiama Klaipėdos apygardos teismo nutartis, priimta išnagrinėjus administracinio nusižengimo bylą apeliacine tvarka, įsiteisėjo 2019 m. gruodžio 17 d. Taigi Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalies 3 punkte nustatytas kreipimosi į Konstitucinį Teismą terminas skaičiuotinas nuo Klaipėdos apygardos teismo 2019 m. gruodžio 17 d. nutarties įsiteisėjimo dienos.

Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad pareiškėjas praleido Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalies 3 punkte nustatytą keturių mėnesių prašymo pateikimo Konstituciniam Teismui terminą.

7.8. Šiame kontekste pažymėtina, kad pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 4 dalį asmuo turi teisę prašyti atnaujinti dėl svarbių priežasčių praleistą prašymo pateikimo Konstituciniam Teismui terminą. Pažymėtina ir tai, kad pareiškėjas Konstituciniam Teismui nepateikė prašymo atnaujinti praleistą prašymo pateikimo Konstituciniam Teismui terminą.

7.9. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 6 punktą (2019 m. liepos 16 d. redakcija) Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje nurodyto asmens prašymą ištirti teisės akto atitiktį Konstitucijai, jeigu asmens prašymas

paduotas be svarbių priežasčių praleidus nustatytą jo pateikimo Konstituciniam Teismui terminą.

7.10. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas atsisakyti priimti nagrinėti pareiškėjo prašymo dalį dėl Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio (2018 m. gegužės 10 d. redakcija) 49, 78, 79 dalių tiek, kiek pareiškėjo nurodyta, atitikties Konstitucijai.

8. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas atsisakyti priimti nagrinėti pareiškėjo prašymą.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 25 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 28 straipsniu, 69 straipsnio 1 dalies 1, 2, 6 punktais, 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Atsisakyti nagrinėti pareiškėjo [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-146/2020.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Gintaras Goda

Vytautas Greičius

Danutė Jočienė

Gediminas Mesonis

Vytas Milius

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė

Dainius Žalimas